

For mange inntrykk en søndag ettermiddag.

Super Bowl

Jan Grue
**TANKEN SOM
TELLER**

Kjære leser, jeg har krysset grensen og beveget meg inn i det ukjente. På dine vegne har jeg, med vitende og vilje, sett den førtitredje Super Bowl fra begynnelse til slutt, og jeg har vendt tilbake for å fortelle om opplevelsen, utmattet, overveldet, men lykkelig over å være i live.

På Inauguration Day fikk vi nok en gang bekreftet at politikk og underholdning tangerer hverandre her i USA, men det var finaleoppkjøret i amerikansk fotball som hamret inn – en gang for alle – at vi i Norge knapt har kommet oss ut av steinalderen når det gjelder sammenfletting av patriotisme og folkesport. OL på Lillehammer var nå sin sak, men Super Bowl finner sted hvert bidige år, og har gjort det siden 1966, hvilket i amerikansk sammenheng

«Biler, damer, eksplosjoner, halvnakne damer»

gjør det til en eldgammel tradisjon. (Historiske årstall her børte må behandles litt slik vi pleier å gjøre det med hunder. Et amerikansk år = syv europeiske, ergo trumfer Super Bowl både grunnlovsfeiringen og Det Norske Selskab.)

Jeg håper det ikke gikk ubemerket hen at Super Bowl nummereres med romertall, i likhet med Hollywoodfilmer som følger opp tidligere suksesser. Den nærmeste analogien for sportselementet er imidlertid en film som ikke genererte oppfølgere, nemlig Starship Troopers: Det vil si en science fiction-kalkun med stor underholdningsverdi, som langt oversteg det underliggende materialet. Og det skyldes ikke bare spillernes uniformer, som med all sin selvlysende lycra knapt ser ut som klær ment for denne planeten.

Hva skal man si når general David Petraeus blir trukket ut for å kaste mynten som avgjør hvorvidt det er

OPPLEVELSE: Super Bowl, Større, fetere og voldsomere. **FOTO: REUTERS/SCANPIX**

Pittsburgh Steelers eller Arizona Cardinals (fuglen, ikke det katolske embetet) som får åpne spillet? Hva skal man si når skuespilleren Jennifer Hudson synger nasjonalsangen til en så bombastisk orkestrering at det er umulig å høre hvilket lands nasjonalsang det er snakk om? Hva skal man si når det kuttes til reklame og Bob Dylan reklamerer for Pepsi?

Reklamen var i og for seg det beste med opplevelsen. 100 millioner amerikanere hadde visstnok tenket seg på søndag ettermiddag, og en rask målgruppeanalyse tilsier at 99.999.900 av dem (eller der omkring) var menn.

Biler, damer, eksplosjoner, halvnakne damer, kjøtt, eksplosjoner, damer og biler. Og Bruce Springsteen under pausen. (The Boss var i toppform, og brølte, med upåklagelig sans for humor, at nå skulle vi faenmeg få de beste tolv minuttene med musikk vi noensinne hadde hørt.) A portrait of the American male at the dawn of the 21st century.

Eventuelt: *Semiotic overload.* Det finnes ikke noe annet uttrykk som dekker opplevelsen. Selve kampen varte i knappe 60 minutter, men pause i spillet, både med og uten reklame, strakte hele opplevelsen ut til gode fire timer.

Etter det var jeg intellektuelt, fysisk og åndelig utmattet, og glad for å kunne vandre ut av sportsbaren, ut av boblen, inn i den egentlig boblen som utgjøres av universitetsbyen Berkeley. For det er som kjent Super Bowl som representerer det ekte Amerika, der presidenten er en fyr du kan ta en øl med, en fyr du kan se kampen med. Inntil nylig, i hvert fall.

Jan Grue, stipendiat i språkvitenskap

Tapet mest

KVINNER: – Sju av ti som mister jobbene på grunn av krisa er kvinner, sier den filippinske kvinneaktivisten Emmi de Jesus.

FILIPPINENE

Av Sissel Henriksen

– Enorm gjeld og en dundrende hodepine, sier Bernadette Cortas (24) til nyhetsbyrået AFP når de spør hva hun fikk ut av en kortvarig jobb i elektronikkindustrien i Taiwan.

Arbeidskrafteksport

Bestemor Gertrudes Capili satte den vesle gården sin i pant for å sende Cortas og hennes kusine til utlandet for å tjene penger.

Investeringen buklandet i takt med at den økonomiske krisa raserte markedet for mikrochipsene de to filippinske jentene produserte. Etter åtte måneder er de tilbake i Manila, med svekket syn etter lange dager i jobb med bittesmå chips, og stor gjeld til dem som skaffet jobbene.

Kusinene er bare to av rundt åtte millioner filippinere – en tidel av befolkningen – som har forlatt landet for å skaffe inntekt i utlandet til seg selv og familien.

Over halvparten av utenlandsarbeiderne er kvinner.

Nå mister de jobbene i hoptell, og pengestømmen til hjemlandet tørker inn.

Advarer

Den filippinske kvinneorganisasjonen Gabriela skriver i en pressemelding at sju av ti som mister jobbene som følge av krisa er kvinner.

I eksportindustriene på Filippinene utgjør kvinnene mellom 75 og 80 prosent. Når jobbene ryker både i utlandet og i eksportindustrien, er det dermed flest kvinner som rammes.

Gabriela skriver at bare i region fire, en tettbefolket region sørvest for Manila, forsvant over ti tusen jobber fra oktober til 19. januar.

– Dette er ekstremt alarmende for de allerede få filippinske kvinner som er ansatt i det regulerte arbeidslivet, sier Gabrielas leder Emmi de Jesus.

Også kvinnene i landets store uformelle sektor ram-

PROTEST: Helsearbeiderprotest i oktober mot Filippinenes arbeidskrafteksportpolitikk. **FOTO: AFP/SCANPIX**

FAKTA

Filippinene:

- En tidel av befolkningen arbeider i utlandet.
- Over halvparten av utenlandsarbeiderne er kvinner.
- I eksportindustriene er mellom 75 og 80 prosent kvinner.
- Når jobbene forsvinner i utlandet og i eksportindustrien, rammes dermed flest kvinner.
- To av fem filippinere lever på under to dollar (14 kroner) dagen, og en tredjedel av arbeidsstyrken mangler jobb eller er undersysselsatt.

mes av den økonomiske krisa.

– Med den massive økningen i arbeidsløsheten får færre og færre husholdninger råd til å leie hushjelp, vaskehjelp eller andre type jobber kvinner tar for å klare seg, sier de Jesus.

Kvinneaktivisten frykter også at et tøffere arbeidsmar-

«Bare på Taiwan har over tusen mistet jobbene»

EMMI DE JESUS, KVINNEAKTIVIST

ked vil føre til at kvinner vil finne seg i mer av seksuell trakassering på arbeidsplassen for å beholde jobbene.

Seksuell utnyttning

– I tillegg medfører kriser alltid en boom for det illegale sexmarkedet, når det er overflod av kvinner på desperat jakt etter et levebrød. Bare i Taiwan har over tusen filippinske utenlandsarbeidere mistet jobbene. 90 prosent er kvinner. Når den filippinske regjeringen oppmuntrer dem til å bli i Taiwan, er faren stor for at noen av dem blir ofre for sexhandel, sier de Jesus.

Regjeringen, med president Gloria Macapagal-Arroyo i spissen, får kritikk fra flere hold.

Demonstrerende helsearbeidere kritiserte i oktober regjeringen for bare å være interessert i pengene som utenlandsarbeidende helsepersonell sender hjem, og gi blaffen i å styrke landets egen helsesektor.

Arroyo møtte Bernadette Cortas og andre hjemsendte arbeidere i desember, men hadde lite å tilby.

– Smilet hennes var falskt. Plastikk, slår Cortas fast.

sissel.henriksen@klassekampen.no